

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petilivrstica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 636.

V Ljubljani, v soboto dne 19. julija 1913.

Leto III.

Historični zločin na Balkanu.

Belgrad, sredi julija.

II.

Vojno, ki uničuje vse zdravo življenje na Balkanu, so povzročili Bolgari. Tako govore naši šovinisti. Bolgarska vlada trdi, da smo jo zagrešili mi. Lažje se vsi. Te nečloveške, protinaturne vojne, tega divjaškega bratomorstva ni zakrivil ne srbski, ne bolgarski, tudi ne grški narod. Krivi pa so vojni hujskači, dinasti, kapitalistični koristolovci vseh treh držav; nanje brez izjeme pada prokletstvo balkanskih narodov, brezvestno pogunanih v klavnico; oni so odgovorni za zločin, kateremu je skoraj težko najti primere v zgodovini.

O odgovornosti bolgarskih mogotcev ni dvomiti. Car Ferdinand, Gešov, Danev, Radoslavov, Savov in vsi skupaj ne najdejo zagovornika pri nas. Tudi med bolgarskimi socialisti ga ne najdemo. Prišel bo dan, ko bo bolgarsko ljudstvo brezobzirno obračunalo z njimi. Ali vojne ni hotel bolgarski narod. Po malih občinah in po velikih mestih je ljudstvo demonstriralo proti vojni. Žene so glasno zahtevale, da se odpuste njih moške izpod zastav in vrnejo družinam. Celo pri nekaterih polkih so vojaki sami demonstrirali, zahtevali odpust in naravnost izjavljali, da se ne bodo bojevali, če jih bodo gnali zoper Srbe. Bolgarska vlada je to zatajevala, kolikor je mogla. Cenzura je divjala. Popolnoma pa se niso mogli zatajiti taki dogodki; saj so pošiljale oblasti kavalerijo nad uboge žene, ki so demonstrirale z golimi rokami.

Bolgarska vlada, ves bolgarski šovinizem — da; ali bolgarski narod ni kriv.

Ali krivda bolgarske vlade ne zmanjšuje krivde srbskih mogotcev. Tudi srbski narod ni kriv. Tudi srbski narod ni hotel vojne, pa naj piše tiskovni urad vlade in Petrov manifest kar hoče. Srbski narod je hotel mir in priateljstvo z Bolgari. Srbski narod ni veliko vpraševal za Veles in Prilep in Štip, ampak za mir, za delo, za okrevanje iz za težkih žrtv turške vojne. Socialistični shodi, ki so zahtevali mir, so imeli demonstrativne značaj. Na njih je govorilo ljudstvo drugače kakor zblazneli šovinisti. Govorilo je proti vojni, za spravo in za demokratično Balkansko zvezo, tako kakor sta govorila naša poslanka v skupščini. Sodrug Lapčević je dobival od delavskih žena pisma s številnimi podpisi, ki so ga prosila, naj zahteva, da se vrnejo moške domov, ker morajo žene z otroci lakote poginiti. Zakaj država jim daje po tri, štiri dinarje podpore na mesec, in če prosijo obično vsaj za dva, jim odgovarja, da po leti ni treba drv! Odkod naj bi to ljudstvo vzelo navdušenje za vojno? Hujskači imajo plačana peresa, ki pišejo, kar je naročeno, ne pa kar je res. Ali srbski narod ni hotel vojne. Ako bi bili pred osmimi tedni ali pa ako bi ta hip napravili plebiscit, pošten, brez pritiska in prevare, bi ogromna večina srbskega naroda glasovala proti vojni, tudi danes, ko je srbska armada zmagovita. Mišljenje srbskega naroda se ne izraža v kavarni »Moskva«, ne v konaku, ne v vojnem ministrstvu. Danes skoraj ni obitelji v

Srbiji, ki bi ne imela plakati za kakšnega padlega člana, in na tisoče je ljudi pohabljenih za vse življenje. Kar ni pobodel bajonet, česar ni so pobili šrapneli, to zdaj davi kolera!

Za to strašno uničevanje srbskega naroda so nam odgovorni srbski mogotci. Danes živimo pod bajonetom. Naroda ni doma. Kar ga še ni v grobu, leži deloma v bolnišnicah, deloma strda po vojaških taboriščih. Tam ne more govoriti, Ali kar se ga bo vrnilo živga, bo govorilo, ko pride dan za to. Tudi za naše mogotce se porodi dan obračuna. In ves krik o bolgarski krivici ne bo pomagal.

Naša vlada, naša šovinistična buržvazna mešanica ni hotela odgovornosti za to vojno; ali vojno je hotela. Ravnanje vlade v skupščini ni bilo odkritosrčno. Njeno tajno mešetarenje z nacionalisti, odganjanje odločilne seje baš do tistega dne, ko so izbruhli boji, izjavljanje za pogojno, pa zopet za brezpogojno razsodišče, zatiranje, da bo Rusija razsodila v prilog Srbije — vse to dokazuje neodkritosrčnost, ki je le tedaj razumljiva, če je vlada hotela vojno. Srbija je sklenila zvezo z Grško; ost je zveze je bila naperjena proti Bolgari. To znači, da je želela vojno. Srbska vojska je bila popolnoma pripravljena za vojno. Tako je bila pripravljena, da je ne bi bil mogel gospod Pašić niti ustaviti, če bi bil hotel, ker so dobili generali že večjo oblast od njega. To oblast pa jim je izročila vlada. Nacionalistično časopisje je hujskalo na vojno, brutalno je razvnelo živalske strasti, rohnelo je proti Bolgarom; vlada ni nič mirila, ampak je gledala gonjo, kakor da so ji bile všeč te priprave.

Srbska vlada je skrivna. Obtožujemo jo v imenu tisočerihi, katerim je smrt zamašila usta; v imenu tisočerihi, ki se bodo pohabljeni, sence ljudi, — brez veselja opotekali po življenju; obtožujemo jo v imenu vdov, katerim je vojna vzela moške, v imenu sirot, katerim je ubila očete.

Da ni dobila Srbija niti enega kvadratnega kilometra macedonskih tal, niti enega Macedonca, a da je ohranila žive in zdrave ljudi, ki jih je dala poklati in ohromiti na Ovčjem polju, bi bila bogatejša, nego pa danes. Kaj imajo bataljoni, ki leže pod macedonsko zemljo, od »naše Macedonije«? Kaj njih sirote, ki zamažajo, da se vrne oče, ki je odšel živ in zdrav pa ga ne bodo nikdar več videli?

Strašni zločin, izvršen nad ljudstvom, ne bo pozabljen. Dan plačila mora priti, da se vzame brezdružnim mogotcem pravica, goniti narod v klanje in posipavati zemljo z njegovimi kostmi.

Šovinisti pravijo, da je bila vojna potrebna iz višjih političnih ozirov, v interesu srbske domovine in srbskega naroda. Tudi to je laž. Če bi bili politični obzirji več vredni od krvavih žrtvi, ki so padle v hekatombah, bi bila ta vojna vendar neopravičljiva; dokazali bomo še to, da ni koristila interesom Srbije in srbskega naroda. Bila je zločin tudi s čisto političnega stališča.

Izid volitev na Goriškem.

Kakor smo že poročali, je izid volitev splošne kurije za goriški deželni zbor sledeči: oddanih glasov: 16.289; veljavnih 16.101, neveljavnih 188. Od teh so dobili: Fon 9142, Orgič 8918, Manfreda 2922, Breclj 6322, Gregorin 5025, Kovač 5134, Miklavč 5080, Tuma 1760, Vrčon 1760 in Mozetič 1661. Absolutna večina znaša 8051 glasov, tako sta bila izvoljena že pri prvi volitvi Fon in Orgič in ne samo Fon, kakor smo prvotno poročali; ker pa od družih kandidatov ni nobeden dosegel absolutne večine, bo v nedeljo dne 20. julija ožja volitev med kandidatom Breclj (6322 glasov) in Kovač (5134 glasov).

V italijanskem delu dežele je bilo oddanih veljavnih glasov 15.805, neveljavnih 355; od teh so dobili: klerikalci Faidutti 7144 glasov, Bugatto 7354, Piccinini 6957, liberalci Bombig (goriški župan) 4262, Pettarin 4219, Pinat 3991, socialni demokratje Callini 3022, Tonet 3073, Tuntar 3006, slov. števn. kandidatje Gorjup 1016, Fabčič 1011 in dr. Medvešček 1026 glasov. Absolutna večina znaša 7903 glasov; treba bo ožje volitve med italijanskimi klerikalci in liberalci.

Slovenski in italijanski socialisti so sklenili, da pri ožjih volitvah ostanejo doma in odklanjajo vsak kompromis z eno ali drugo stranko.

V nastopnem podajamo število glasov, ki so jih dobili socialno demokratični kandidati: Standrež: Tuma 113, Vrčon 112, Mozetič 112; Bilje: T. 9, V. 6, M. 6; Steverjan: T. 13, V. 4, M. 4; Grzar: T. 7, V. 6, M. 6; Miren: T. 30, V. 29, M. 30; Opatišelo: T. 18, V. 20, M. 20; Ozelj: T. 12, V. 11, M. 11; Osek-Vitovlje: T. 1, V. 2, M. 2; Prvačina: T. 3, V. 3, M. 2; St. Peter: T. 7, V. 7, M. 7; Podgora: T. 155, V. 155, M. 155; Pevma: T. 60, V. 51, M. 53; Kojško: T. 3, V. 3, M. 3; Kozana: T. 5, V. 4, M. 4; Renče: T. 33, V. 33, M. 33; Solkan: T. 150, V. 135, M. 156; Sovodnje: T. 77, V. 73, M. 75; Sempas: T. 3, V. 3, M. 3; Trnovo: T. 1, V. 1, M. 1; Lokve: T. 5, V. 0, M. 0; Vrtojba: T. 138, V. 135, M. 135; Čerčiče: T. 6, V. 15, M. 8; Ga-

brije: T. 0, V. 1, M. 0; Gojače: T. 8, V. 18, M. 5; Ajdovščina: T. 10, V. 11, M. 3; Kamnje: T. 8, V. 9, M. 5; Sv. Križ-Cesta: T. 16, V. 21, M. 14; Velike Zablje: T. 10, V. 15, M. 4; Lokavec: T. 13, V. 12, M. 12; Rihenberg: T. 13, V. 22, M. 12; Šmarje: T. 13, V. 16, M. 13; Skrilje: T. 7, V. 14, M. 7; Vrtovin: T. 0, V. 2, M. 0; Anhovo: T. 3, V. 1, M. 1; Avče: T. 1, V. 1, M. 1; Kanal: T. 8, V. 7, M. 7; Kal: T. 10, V. 9, M. 10; Bovec: T. 6, V. 5, M. 5; Breginj: T. 28, V. 26, M. 26; Kobarid: T. 1, V. 0, M. 0; Libušnje: T. 3, V. 1, M. 1; Grahovo: T. 17, V. 15, M. 15; Podbrdo: T. 8, V. 7, M. 8; Sv. Lucija: T. 17, V. 17, M. 17; Tolmin I.: T. 2, V. 2, M. 2; Tolmin II.: T. 2, V. 1, M. 1; Volče: T. 2, V. 2, M. 2; Cerkno: T. 9, V. 9, M. 9; Orehek: T. 6, V. 3, M. 3; Otalež: T. 33, V. 33, M. 33; Avber: T. 3, V. 3, M. 2; Brje: T. 3, V. 3, M. 3; Brestovica: T. 39, V. 39, M. 39; Dutovlje: T. 3, V. 2, M. 2; Gabrovica: T. 1, V. 1, M. 1; Gorjansko: T. 30, V. 30, M. 30; Komen: T. 7, V. 7, M. 5; Kopriva: T. 6, V. 7, M. 7; Lokev: T. 2, V. 2, M. 2; Mavhinje: T. 8, V. 8, M. 9; Nabrežina: T. 215, V. 215, M. 216; Pliskovica: T. 4, V. 4, M. 4; Povir: T. 32, V. 32, M. 32; Rodik: T. 3, V. 2, M. 0; Sežana: T. 32, V. 31, M. 31; Skopo: T. 3, V. 3, M. 3; Slivno: T. 25, V. 25, M. 25; Šempolaj: T. 56, V. 56, M. 56; Škrbina: T. 2, V. 1, M. 1; Štanjel: T. 0, V. 6, M. 0; Štak: T. 6, V. 6, M. 6; Štorje: T. 8, V. 8, M. 8; Temnica: T. 9, V. 10, M. 9; Tomaj: T. 32, V. 24, M. 19; Vel. Dol: T. 2, V. 2, M. 2; Vel. Repen: T. 2, V. 2, M. 2; Volšiča: T. 4, V. 4, M. 4; Zgonik: T. 44, V. 43, M. 45; Barka: T. 2, V. 2, M. 2; Divača: T. 26, V. 26, M. 28; Dobrdob: T. 25, V. 25, M. 26; Devin: T. 20, V. 20, M. 20. — Skupaj: Tuma 1760, Vrčon 1737, Mozetič 1661.

Pri volitvah v goriški deželni zbor leta 1909 so dobili kandidati socialno demokratične stranke: dr. H. Tuma 1188 glasov, Vrčon A. 1183 in Marica J. 1181 glasov. Pri sedanjih volitvah je dobila socialno demokratična stranka 672, 554, oziroma 480 glasov več.

Razen tega je imela pri sedanjih volitvah socialno demokratična stranka prvokrat v treh občinah, in sicer: v Nabrežini, v Slivnem in v Šempolaju absolutno večino nad vsemi strankami. Častno število glasov so dale naši stranki tudi občine: Standrež, Podgora, Pevma, Sovodnje, Vrtojba, Povir, Zgonik, Dobrdob, Di-

vača in Devin, kar je največja zasluga in uspeh agitacije tamošnjih sodrugov.

Z neznatno agitacijo, ki jo je razvila naša stranka pri sedanjih volitvah, moramo biti ponosni na tak izid.

Izid volitev naj bo našim sodrugom v spodbudo za nadaljno vztrajno delo v prid stranke.

Berchtold in Conrad.

Dunaj, 18. julija.

Čudna vest se širi po Dunaju. Človek bi jo brez pomisleka označil za predpustno šalo, za izrodek prerazgrete fantazije ali pa za dovtip, s katerim hoče kdo potegniti naivne, senzicij željne Avstrijce. Ali ker poznamo prizadete osebe že iz prejšnjih časov, vendar ni mogoče meni nič tebi nič prezreti govorico, ki se kolikor toliko vjema z nekaterimi poročili zadnjih dni in o kateri prihajajo glasovi tudi iz takih krogov, ki imajo priložnost, da včas pogledajo tudi za kulise političnih spletkarij.

Po časopisju sta šli zadnje dni dve vesti o nameravanih demisijah. Ene je pripovedovala, da odstopi šef generalnega štaba Conrad pl. Hötendorf. Druga je govorila o demisiji grofa Berchtolda, ministra za zunanje zadeve. Obe vesti sta bili oficijozno zanikani, ona o Berchtoldovi demisiji precej energično, ona o Conradu brez posebnih vneem.

Grof Berchtold je bil v Ljubljani pri cesarju. Avdiencia je trajala dve uri. Kljub tem se minister tist dan ni vrnil na Dunaj. Včeraj je bil še enkrat pri cesarju. Balkanski položaj je kritičen. Ali tak je že dolgo. S tem se ne dá razlagati izredna dolgotrajnost in ponovitve avdiencie. Vzrok mora biti že kaj drugačen.

V nekem krogu, ki je navadno poučen, razlagajo ta vzrok. Avdienci, pravijo, sta bili pač v zvezi z balkansko krizo, toda ne le z bolgarsko-srbskim in bolgarsko-rumunskim sporom. Povzročila ji je nervoznost avstrijske vojne

stranke, ki bi ob ognju na Balkanu rada pristavila svoje lonce.

Conrad von Hötendorf — tako pripovedujejo — zahteva, da naj avstrijska armada zasede novopazarski sandžak, češ da mora dobiti odškodnino za povečanje, katero pričakuje Srbija v Macedoniji vsled svojih zmag nad Bolgarsko. Conrad zahteva takojšnjo akcijo in žuga, da demisionira, če se odkloni njegov načrt. To je grofu Berchtoldu vendar predebelo. Tako akcija pomeni zapletljaj, ki s skoraj absolutno gotovostjo povzroče vojno v Evropi.

Zdi se, da je tak načrt sploh nemogoč. Ali Conradovo hujskanje bi ne bilo nič novega. V času tripolitsanske vojne je Conrad hotel vojno z Italijo. Takrat je zmagal Aehrenthal, in Conrad je padel. Njegova sedanja hujskarija je torej mogoča.

Vprašati je, koliko energije polaga Berchtold v svoj odpor in kdo je močnejši. Vsekakor pa se mora reči, da je misel tako blazna, da bi bilo treba takoj z vso odločnostjo povedati avstrijskim narodom in Evropi, da se ne bodo izvršili taki fantastični, absurdni načrti. V sandžaku nismo ničesar izgubili. Evropska vojna zaradi Novega Pazara bi bila še večji zločin od srbsko-bolgarske vojne. Berchtold bi storil zelo prav, če bi nemudoma potolažil javno mnenje. In če ima Conrad res take muhe, tedaj je njegov odhod neizogibna cena za vznemirjenje narodov.

Ljubljana in Kranjsko.

— Stavka v Tönniesovi tovarni traja nemoteno dalje in razpoloženje stavkajočih za nadaljevanje boja je kar najboljšje. V četrtek dopoldne se je pripeljal v Ljubljano na brzojavni poziv kovinarske organizacije tajnik zveze sodrug Mihevc iz Trsta, ki je takoj stopil s stavkajočimi v dotiko in se nato podal k obrtnemu nadzorniku, da ga informira o vzroku stavke in drugih potrebnih stvareh. Obrtni nadzornik je bil dvakrat v tovarni, kjer je dobil informacije, glede katerih pa bo potrebno, da o njih izpregovorimo prav resno besedo, če vodstvo tovarne ne bo odjenjalo od svoje trme. V četrtek zvečer je imela kovinarska organizacija sejo, kateri je sledil shod stavkajočih, ki je formuliral sledeče zahteve:

1. vsakemu železostругarju v Tönniesovi tovarni se garantira minimalna (temeljna) dnevna plača, in sicer:
 - a) neposredno po oproščenju, oziroma skončanju učne dobe skozi eno leto najmanj po K 2-50;
 - b) drugo leto po oproščenju od K 2-50 do K 3—;
 - c) tretje leto po oproščenju od K 3— do K 4—;
 - d) vsem kvalificiranim železostругarjem od K 6— do K 7—.

Ti nastavki veljajo tako za v časovni plači kakor za v akordnem delu se nahajajoče železostругarje.

2. Dosedanji akordni nastavki ostanejo še naprej v veljavi in se ne smejo znižati.

3. Ob sobotah se skrajša delovni čas za pol ure tako, da vsak železostругar lahko že ob pol 6. izplačan odide iz tovarne.

4. Točke od 1 do 3 se smatrajo kot bistven del tovarniškega delovnega reda, ki jih je pri eventuelni izpremambi tega pustiti nedotaknjene.

Te pogoje so stavkajoči soglasno odobrili in včeraj popoldne so se podali ss. Mihevc, strokovni tajnik Zore in trije izmed stavkajočih v tovarno, da jih predlože obrtnemu vodji. Po kratkih navidezno odklanjajočih besedah inž. g. Šembacha sta dobila sodruga Mihevc in Zore vtisk, da se je tovarna pripravljena podati, in ker nista hotela nasesti v takih slučajih že skoro običajnim kapricam kapitalistične osabnosti, ki imajo večkrat v namen, da se yarule vitez avtoritete in nepopustljivosti, ki se ž njimi uspeh le zavlačuje, se je deputacija odstranila in poročala o svojem utisu na shodu, ki je sledil. Da se obrtnemu vodji onemogoči vsak izgovor, kakor da pri stavkajočih ni dobre volje, so se podali vsi stavkajoči v tovarno, da slišijo inženirjevo mnenje. Gospod Šembach je bil v nekoliko sitnem položaju, videč solidarnost strugarjev, in ker ni mogel drugače, je obljubil, da bo dal do danes pismen odgovor. Zvečer se je vršil splošen tovarniški shod, na katerem so poročali načelnik kovinarske organizacije sodrug Hlebs, ter ss. Mihevc in Zore. Od g. Tönniesa pričakujemo, da stavljenim zahtevam strugarjev ugodijo; kajti z zavlačevanjem ali z odklonitvijo zahtev bi le povzročil, da bi si železostругarji vso stvar korenito premislili ter stavili večje zahteve, če bi morali doprinesiti žrtve, ki jih zahteva vsaka stavka. Upamo

torel, da bo odločevala zdrava razsodnost in ne trma, ker končno ni izključeno, da bi se bo razširil tudi na druge oddelke. H koncu še eno opazko glede »Dneva«, katerega poročilo o stavki je docela neresnično in je v stanu v javnosti obuditi mnenje, kakor da se železostругarjem pri Tönniesu godi liki malemu bogu na Francoskem. »Dan« namreč trdi, da zaslužio strugarji po 7 K in da je stavka le vsled tega nastala, ker novodošli inž. Šembach ne pusti, da bi zaslužili tudi po več. To pa ni res; marveč gre le za to, da se običaj utrjavanja, ki se vrši pri velikih nižjih plačah, sploh odpravi. Stavka je razkrila, da je ta utrjavanja vršil čisto na lastno pest predelavec Teran. V čigavo korist, se bo še pokazalo.

— Kovinarski shod. Jutri ob 10. dopoldne bo v Perlesovi restavraciji v Prešernovi ulici shod kovinarjev, ki je zelo važen z ozirom na stavko pri Tönniesu. Vsi kovinarji so vabljeni, da se ga udeleže in da marljivo agitirajo zanj. Tudi ostali delavci, ki se zanimajo za stavko, so dobro došli. Dobili bodo tam zanimive podatke.

— Magistratni gremij je imel včeraj sejo, na kateri je rešil razna vprašanja, spadajoča v njegov delokrog. Odobrilo se je poročilo mestnega knjigovodje g. Trdine o občinskih računih. Prošnja Antona Težaka za gostilniško koncesijo se je odklonila, ker je število takih koncesij kompletno. Ugodilo se je prošnji knjigovozja Alojzija Babke za koncesijo za prodajo malih slik. Prošnja izvoškega Jerneja Novaka, ki ima koncesijo v zakupu, pa želi lastno, je odklonjena. Prošnji gostilničarja Franca Sokliča, da naj vreja njegova koncesija tudi za okrepčila in dovoljene igre, se je ugodilo. — Gremij je potem sklepal o regulaciji delavskih plač, o čemer poročamo na drugem mestu. Na razpis dobave drv za mestno občino je prišlo več ponudb; dobava bukovih drv je oddana Antonu Kobiju po 9 kron za kubični meter, dobava mehkega lesa pa Valentinu Scagnettiju po 4 K 50 vin. za kubični meter. To sta bili najcenejši ponudbi. — Ustanova gospe Urbasove, rojene Kantzove, se podeli v zmislu ustanovnega pisma Mariji Marjanovičevki kot najpotrebnejši izmed upravljenih povelj. — Ustanova Marije Kosmačeve za dekle se je po nekem prejšnjem sklepu razdelila na tri ustanove: gremij je odobril v tem zmislu sestavljeno ustanovno pismo. — Za prirejanje kavarnijskih koncertov do dveh ponoči je po predpisih plačevati 4 krone pristojbine v ubožni zaklad. Na neko špecialno prošnjo je gremij sklenil, da se ne morejo delati nobene izjeme na škodo ubožnega zaklada.

— Mestni delavci in uslužbenci. V zmislu pooblastila zadnje seje občinskega sveta je magistratni gremij včeraj sklepal o regulaciji plač mestnih delavcev. Trem klavniškim delavcem se zviša plača dvema na 2 K 80 vin., enemu na 3 K 30 vin. na dan. Čuvajema na Gradu se dovoli po 200 stotov premož: za zimo. Pazniku v tivolskem gozdu Franu Korznu se zviša mesečna plača od 60 na 70 kron. Za mestne delavce je v proračunu določenih 5000 kron za regulacijo. Poročevalec stavbnih svetnik gospod Duffé je predložil dve alternativni. Gremij je odobril predlog, po katerem se zvišajo plače vsem delavcem najmanj po 20 vin. na dan, bolje kvalificiranim in oženjenim brez otrok po

30 vin, oženjenim z otroci pa po 40 vin, na dan. To znaša po sedanjem stanju 4056 K 25 vin. Število delavcev pa se menja in je sedaj pod normalom. Naporabljeni kredit je torej še na razpolago za delavce, ki jih bo treba najemati preko sedanjega števila. Občinski svetnik sodrug Kristan je pri tej priliki omenil, da se ta regulacija ne more smatrati za definitivno; v proračunu za prihodnje leto se bo treba ozirati na mestne delavce. — Dvema vrtnarskima pomočnikom se je zvišala mesečna plača od 80 na 100 kron.

— **Stavbno gibanje.** Magistratni gremij je na včerajšnji seji izdal stavbno dovoljenje gospodu Albinu Pircu za zgradbo visokoprstne vile v podaljšani Glinški ulici. Vse druge prošnje so tičele le malih prezidav, adaptacij, prizidkov itd. Razumtega se je izdalo nekoliko uporabnih dovoljenj. Stavbnega gibanja letos ni v Ljubljani.

— **Ustanovitev mestnega pogrebnege zavoda v Ljubljani.** V Ljubljani obstajajo nastopna pogrebna podjetja: 1. Starodavno in dolgo časa edino podjetje tvrdke Franc Dobrlj, pod imenom: »Prvi kranski pogrebni zavod v Ljubljani«. Koncesijo izdal je še mestni magistrat dne 5. junija 1869. Tvrdka je upravičena izvrševati vsa v stroko spadajoča dela. 2. Podjetje tvrdke Josip Turk, čigar koncesija z dne 26. julija 1910 obsega pravice a) in b) prej citirane ministrske naredbe. 3. Pogrebno podjetje »Concordia« usmiljenih hčera krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavlianskega v deželni bolnici. Koncesija z dne 20. julija 1906 obsega pravico posredovanja (ne oskrbovanja) pogrebni predmetov odnosno del, je tedaj manjša kakor Turkova in je vrhu tega še omejena na smrtne slučaje v deželni bolnici ali hiralnici. 4. Pogrebno podjetje izvoščeka Franca Kušarja, ki je glasom koncesijskega dekreta z dne 19. julija 1906, omejeno na pravico za posredovanje predmetov, del in oskrbnih služb, ki jih je potrebno za popolno izvedenje prevažanja mrličev. Te koncesije pa navedenec ne izvršuje od leta 1909 sem, in koncesija je le na papirju. 5. Pogrebna podjetja: a) Pogrebnege podjetja Marijine bratovščine in b) društva »Bratovščine sv. Jožefa«, ki imata oba namen, oskrbovati pogrebe svojih umrlih društvenih članov in njih zakon-skih otrok do 15. odnosno 12. leta. 6. Nadalje prireja vsaka mestna župnija pogrebe, če se jih tam naroči in izvršuje jih običajno po svojih cerkovnikih. Le franciškanska je oddala protizakonito vse to k leparju in posestniku Ivanu Rojini v Spodnji Šiški št. 59, ki ima pogrebni zavod le za Šiško. Ker imamo 5 župnij — evangeljska (protestantovska) župnija se s prirejanjem pogrebov ne peča — je torej tudi 5 takih cerkvenih podjetij, kojih obseg pa seveda ni velik. 7. Končno ustanovilo je še »Pogrebno in podporno društvo železniških in državnih uslužben-ciev v Ljubljani« v najnovejšem času svoj pogrebni zavod. Koncesija z dne 17. junija 1913 obsega iste pravice, katere ima Turkovo podjetje; a omejena je le na društvene člane, umrle na Kranjskem. Računati nam je torej vobče z 12 pogrebni zavodi, izmed katerih pa prideta resno v poštev le zavoda Doberlet in Turk. Sedaj še nekaj statističnih podatkov. V Ljubljani smo imeli leta 1910 — 1305, leta 1911 — 1372 in leta 1912 — 1210 mrličev; od 1. januarja do 22. junija letos jih je bilo 579. Lahko se računa vobče okroglo na 1250 pogrebov na leto. Leta 1912 je bilo med izkazanimi 1210 pogrebi 48 ubožnih pogrebov na stroške ljubljanske, odnosno domovne občine, med temi pa zopet 18 slučajev tujecev, za katere je občina firjala povrnitev stroškov od pristojne domovne občine, tako, da je padlo 30 slučajev na nas. Številke za leto 1911 so: 47 ubožnih pogrebov, in sicer 14 vnanjih ter 33 ljubljanskih. Povprečno se lahko računa, da imamo na leto 30 do 40 revežev mrličev-domačinov, za katere mora občina pogreb na svoje stroške preskrbeti. Ljubljanska občina plačuje Turkovemu podjetju za vsak ubožni pogreb 29 K, računati nam je povprečno s svoto 800 do 900 K, katero mora občina izdati na leto za ubožne pogrebe domačinov.

— **Stavkajoči kovinarji** nam pišejo: Včerašnji »Dan« se je zmenil o stavki v Tönniesovi tovarni, a tako, da se na prvi pogled pozna, kako napačno je omenjeni list poučen o tej stvari. Če je izšla notica iz uredništva, bi rekli, da je spisana iz nevednosti, sicer pa moramo reči, da zija iz nje prava hudobnost, kajti ta opis ima namen škodovati delavcem. Kako je napačen, kažejo sledeče podrobnosti: Ni res, da stavka okrog 25 delavcev, ampak stavka jih 17, kakor je poročala »Zarja«. K inženirju nista šla dva delavca, ampak šli so štirje. Netočnost informacij je že iz tega razvidna. K stvari omenjamo pa to: Če bi mi zaslužili po 7 kron v akordu, nam sploh ne bi bilo prišlo na misel, da stavkamo. Mi imamo samo akordno delo, minimalne plače pa sploh ne. Notica dela vtisk, da stavkamo iz obesti; pa se le branimo in naša stavka je bilo opravičena. Kadar poroča list, ki hoče veljati za ljudsko glasilo, o takih delavskih zadevah, bi bilo pač treba, da se informira; vidimo pa, da obavlja, kar mu prihaja pod roko, pa naj delavstvu škoduje ali pa ne. Po tem lahko presojamo, koliko mu je za delavske interese in koliko je vredno vse, kar piše o delavstvu. — Stavkajoči kovinarji strigarji.

— **Strele je ubila** v četrtek zvečer v Studencu pri Ljubljani posestnika Nežo Nagličev in njeno 18letno hčerko. Mati in hči sta bili na polju. Bili sta takoj mrtvi. Šele pozno zvečer so se prepirali domači o smrti nezgodi, ker ni bilo matere in dekleta domu in so ju šli iskat. — **Borzna špekulacija in volna.** Da je treba za vojno denarja, denarja in zopet denarja, to le vedel tudi črnogorski Nikita, preden se je začel klati s Turki. Ker so črnogorske državne blagaine bolj slabo založene s tem blagom, je poiskal Nikita »zaveznika«, ki sicer ne razpolaga z najnovejšim morilnim orožjem in armado vojakov, ampak z rumenimi cekini. »Zaveznika« je dobil v osebi dunajskega bankirja barona Reitzesa, to je onega hebrejca, ki je lansko jesen »subvencioniral« evharistično komedijo na Dunaju in dobil za to baronstvo. Baron

Reitzes je torej dal Nikiti nekaj milijonov. Nikita pa je obljubil Reitzesu, da ga bo vestno informiral o vseh vojnih dogodkih in sicer pravočasno. Reitzes je torej imenito špekuliral na borzi vsled točnih informacij svojega kraljev-skega vojnega poročevalca. Med turško vojno je napravil tudi res velikanse špekulacije à la baisse, to je na padanje kurzov. Vsi listi so takrat pisali o tej pogodbi med dunajskim baronom in Nikito, ali Reitzes ni niti ganil z mezin-cem, da bi ovrgel te trditve. Sedaj ko je turška vojna končana, se je pa naenkrat spomnil, da je treba »demantirati«. Ker je Reitzes baron, ban-ki in uporabljen za subvencioniranje spektaklov katoliške cerkve — torej vsekakor zanesljiv steber današnje države — ne velja zanj običajna pot za popravke kakor za navadne Avstrijce, ki dosežejo te popravke lahko le potom sodišč. Gospod baron je šel naravnost v minist-rstvo za zunanje zadeve in tam slovesno iz-ovedal, da ni ne on, ne njegova firma imel nikakršnih zvez s črnogorskim kraljem, ne s kakšnim članom kraljevske rodbine, ne s črno-gorsko vlado ali s kakšnim njenim zaupnikom in da njegova firma ni dobivala ne direktno, ne indirektno poročil o političnih načrtih Črne gore. — Če bi navaden avstrijski državljani podal tako izjavo, pa naj bi bila še tako slovesna, tedaj bi to izjavo preiskavale najrazličnejše in-stance, na njeno verodostojnost. Pri baronu Reitzesu seveda tega ni treba. Pa to še ni za-dostovalo gospodu baronu, temveč je poslal raz-ličnim dunajskim listom tudi polasnilo, da ni bil v nikakršni zvezi s črnogorskim kraljem in prav ti listi, ki so ga pred meseci grdo napadali za-radi zveze z Nikito, priobčujajo sedaj njegova pojasnila in ga perejo. Zakaj tudi ne, saj baron Reitzes ni skop z denarjem in kupčija z Nikito se je dobro obnesla.

— **Pevski zbor strokovnih organizacij v Ljubljani** priredi v nedeljo dne 20. t. m. izlet k sv. Katarini. Udeleženci se zbirajo do 6. zjutraj v društvenih prostorih v Šelenburgovi ulici, odkoder poidejo k sv. Katarini peš. Nazaj na Medvode in z vlakom v Ljubljano. Na izlet vabimo sodruge in sodružice iz Ljubljane.

— **Vrtna veselica lokalne organizacije v Sp. Šiški** se vrši v nedeljo dne 3. avgusta v vseh prostorih gostilne »pri Anžoku« z razno-vrstnim sporedom. Vrt kakor tudi prostorno dvorišče bo krasno dekorirano. Druge podrobnosti objavimo pravočasno.

— **Sodružice v Sp. Šiški**, ki bi hotele sode-lovati pri veselici lokalne organizacije dne 3. avgusta, prosimo, da se udeležijo sestanka, ki se vrši danes, sobota ob 8. uri zvečer v pisarni konsumnega društva, Kolodvor, cesta 56, I.

— **Umrli so v Ljubljani:** Amalija Berce, zasebnica, 70 let. — Franc Capuder, posestni-kov sin, 32 let. — Terezija Borc, bivša kuhari-ca, 74 let. — Ana Alič, užitarica, 78 let. — Antonija Čarman, delavka, 20 let.

— **S. Save.** (Seja bratovske skladnice Kranjske ind. družbe 7. julija.) Rudarska oblast je odklonila predlog zadnjega občnega zbora bratovske skladnice od 27. aprila glede premembe § 46. Predlog je šel za tem, da bi se izplačevale rezervne premije po preteku enega leta. Rudar-ska oblast zato ni potrdila predloga, ker ni bil sprejet z dvetretjinsko večino zboraovalecev. Predlog za sprejem tovarniških delavk kot polno upravičene članice bratovske skladnice pride na dnevni red prihodnje seje. Pokojnina se pri-zna petim članom, štirim članom se prizna pod-pora po 30 K. Prošnji člana H. za povrnitev stroškov, ker se je bil šel zdraviti v Toplice, se ugodi in v toliko, da se mu povrne polovica stroškov. H. je odšel v Toplice brez vednosti načelstva. Obenem se je sklenilo, da se nobe-nemu članu ne izplača več podpora za zdravlje-nje v zdraviliščih, če ne vložijo tozadevne proš-nje pred odhodom pri načelstvu, ali če nima nujnega priporočila od zdravnika.

— **Tržič.** (Dopis.) Popolnoma soglašamo tržiški zavedni delavci z dopisom, ki je bil pred kratkim v »Zarji«. Dopisnik je v onem dopisu poudarjal važnost našega dnevnika za delav-stvo in bodril tržiške delavce, da se ga tesno oklenejo. Upozoril bi pa rad še na nekaj dru-zega. Prav tiste izgovore kakor za naročitev »Zarje« imajo nekateri tržiški delavci, če jih va-bimo na pristop v strokovno organizacijo ali v knosumno zadrugo. Tako nekaka neplodna to-post se je prišla tržiškega delavstva glede or-ganizacij in v dvali so se brezbržiju, češ, saj v Tržiču itak ne bo nikdar nič, ljudje so popolnoma brezbržni. Sodrugi tržiški! Naša sveta naloga bodi, da zdramimo te ljudi iz brezbrž-nosti, da jim pokažemo kako so ogoljufani za svoje pravice po kapitalističnemu razredu. Delavstvo se še ne zaveda, da sme tudi zahte-vati, sedaj misli, da sme le z največje hvalež-nostjo sprejemati pičle mezde podjetnikov, ki so le napitnina ne pa pošteno plačilo. — Gospod kaplan Gole je dober agitator za »Ženski list«. Učenkam četrtega razreda je prepovedal, da ga ne smejo brati. Gospod kaplan, ali ne veste, da prepovedani sadovi najbolj diše in da je rado-vednost prav močna sila?

— **Samomor.** V sredo okolo štirih zjutraj se je ustrelil v St. Petru na Krasu štirinji trgo-vski sotrudnik Franc Resman pred gostilno Ama-lije Kocmur. Resman je doma iz Zabreznice na Gorenjskem. Zadel se je v prsi in bil takoj mrtev. Vzrok samomoru ni znan. Govore pa, da se je ustrelil najbrže zaradi tega, ker je bil ne-nadoma odpuščen iz službe.

— **Žrtve ljubosumnosti.** V bolnico usmilje-nih bratov v Kandijo pripeljali so železniškega delavca s prestreljanimi pljuči. Ko je prišla k njemu sodna komisija, vsled bolečin ni mogel govoriti. Zda je se se je izvedelo, da je ustre-ljeni delavec postal žrtev ljubosumnosti in da se piše Simon Juretič, 22 let star, rodem Hrvat. V kantini blizu Semiča služi za natakaričo Frančiška Rauch, v katero je bilo več železni-ških delavcev zaljubljenih. Med zaljublenci sta bila tudi vstreljeni Juretič in Rožetovič iz Brina. Rožetovič je bil v punco tako zaljubljen, da je nagrozil, da vsakogar, ki bi se punco pre-drznil le pogledati, kar na mestu ustreli. Te grožnje pa Juretič ni resno smatral. Baj je

natakariča Juretiča imela še posebno rada. To je Rožetoviča tako vzejelo, da je proti Juretiču trikrat vstrelil; en strel ga je zadel v levo roko, druga dva v hrbet tako, da je ena krogla šla v smeri proti vratu, druga pa proti pljučam, ki jih je tudi ranila. Juretič bo vsled strela v pljuča najbrže umrl.

— **Kinematograf »Ideal«.** »Bele lilije«, ta senacionalen film z Tomy Sylva v glavni vlogi znano iz filma »Ženska brez srca« se predvaja danes do ponedeljka v Kino »Idealu«. Ostale slike so prvovrstne kakor sledi: Sobota, 19., nedelja 20., ponedeljek 21.: 1. Negovanje telesa v strelišču v Lorientu. (Naravni posne-tek.) 2. Od ust do kozarca. (Drama.) 3. Lačni moskito. (Amer. veseloigra.) 4. Beti krmilar. (Ameriška veseloigra.) — Samo popoldne. 5. Osveta zapuščenega. (Humoristično.) — Samo zvečer. 5. Gaumontov teden. (Kinemat. poročila o najnov. dogodkih, športih, literaturi, modi v Parizu itd.) 7. Adalor igralec za kinematograf. (Humoreska.) V torek »Jača sila« drama v barvah. V petek »Kdor drugim jamo koplje«, Nordisk film. V soboto velika senzacija »Otrok Pariza« v 7. delih.

— **»Otrok Pariza«** ta senacionalni film v 7. dejanjih, ki se predvaja dve uri, se bode predstavljal štiri dni, od sobote 26. do torka 29. t. m. v »Kino Idealu«. Najboljši film poletne sezije.

Idrija.

— **Veliko vrtno veselico**, prirede naše zdru-žene delavske organizacije v Idriji in Sp. Idriji v nedeljo dne 20. julija popoldne pri gospe Ani Gruden, po domače pri Zagodu v Jeličnem vrhu. Veselica se prične ob 4. popoldne in traja do 10. zvečer. Spored bo zelo lep. Tambu-raški odsek »Splošne mladinske zveze« bo svi-ral lepe koncertne in plesne komade. Vstopnina k veselici je samo 20 vin. za osebo. Otroci do 12. leta so vstopnine prosti. Cenjene člane orga-nizacij, smišljenike in prijatelje vljudo vabimo na mnogobrojni obisk.

— **S seje občinskega odbora idrijskega.** Občinski odbor idrijski je imel v sredo, dne 16. t. m. javno sejo. Na dnevnem redu je bilo naknadno odobrenje vsote 9000 K za napravo dveh podcestnih zidov na cesti Idrija-Dole ter Idrija-sv. Anton. Navzočih je bilo 21. obč. od-bornikov. Župan s. Straus konstatira sklepčenost in imenuje overovalcem zapisnika odbornika M. Kobala in Fr. Kosmača. Nato poroča, da so nalivi od 7. na 8. t. m. povzročili občini izrednih stroškov okroglo 9000 K, ker sta se pogreznila cesti proti Dolem in sv. Antonu na dveh kra-ljih s podcestnim zidom vred. Ker je potrebna nujna poprava ceste, je mestno županstvo na-pravilo proračune in načrte za izvršitev teh del. Ogled za potrebna dela sta izvršila starešinstvo in stavbni odsek in je oddalo delo na cesti Dole Krpanu in na cesti sv. Anton Jos. Kogejju, ker prideta kot zidarska mojstra sedaj samo ta dva v poštev. Svetnik Primožič vpraša, zakaj ni dobil dela Moravec, Župan pojasni, da zato ne ker sta starešinstvo in stavbni od-sek konstatirala, da Moravec ne more prevze-ti takega dela. Zato predlagata starešinstvo in stavbni odsek, da se naknadni kredit 9000 K odobri ter delo po predloženem načrtu izvede. Delo je oddano po 24 K za kubični meter. Od-bornik Jak. Kavčič kritizira prejšnje delo češ, tri leta stoji škarp in sedaj že zopet taki stroški. Odbornik notar Pegan predlaga, da se poklice izvedence, kako naj se delo izvrši, do-tlej pa naj se počaka in le za silo podpre cesta, Župan pojasni, da sta izvedenca mestne občine gg. Kogej in Kenda pregledala poškodbe napravila načrt in stroškovnik, zato bi bilo to le zavlačevanje dela in narasli bi novi stroški. Pegan dvomi o sposobnosti mestnih izveden-ciev. Odbornik Vidic je mnenja, da bi se na-pravil most, morda bi bili stroški manjši. Obč. svetnik s. Alič zagovarja predlog starešinstva s pristavkom če se škarpo k cesti sišne na trdni temelj, bo obstala, ker sedanja škarp je bila po njegovem mnenju preveč odstav-ljena, ker so prejšnji stavitelji gotovo gledali le na to, da se ohrani pred hotelčkom Jos. Se-petavca čimveč prostora. Odbornik Šepetavec je ogorčen vsled izvajanja s. Aliča, češ, da je to zahtev. Odbornik Modrijan in član stavbnega odseka se strinja s predlogom notarja Pegana, dasi je bil pri seji stavbnega odseka za predlog starešinstva. Pri seji odseka je mislil s svojo klerikalno glavo, pri seji odbora pa z liberalno glavo Peganovo, (Opomba poročevalca.) Kav-čič Jak. pravi, da je cena po 24 K za kubični meter previsoka, ker izvršuje cestni odbor ena-ka dela po 16 K kubični meter Odbornik Čebel je cesto ogledal in je mnenja, da se naj delo dobro izvrši in da naj dobi še vsako leto nekaj nagrade oni, ki garantira, da bo škarp trajna. Kavčič Jak. predlaga, da se razpiše delo. Pri glasovanju obvelja z dvema glasovoma večine predlog Pegana in Jak. Kavčiča, ker sta zanja glasovala tudi odbornika Primožič in Moderjan proti prejšnjemu svojemu sklepu. Župan izjavi, da je za slučaj nesreče, ki bi nastala vsled za-vlačevanja, odgovoren občinski odbor ne žu-

panstvo, kar naj se zapiše tudi v zapisnik. Delo, potrebno pod sv. Antonom, sprejme od-bor soglasno po predlogu starešinstva brez razpisa. — Dodatno k poročilu o seji moramo dostaviti, da je šlo za zavlačevanje zidanja škarpe pod cesto Dole samo iz osebnih razlo-gov in sebičnih koristi, ker hočejo nekateri li-beralci delo nakloniti Matevžu Moravcu, da bi z njegovim zaslužkom pri mestni občini krili njegove dolgove, ki jih imajo tirjati od Moravca. Ta bi bila lepa! Ubogi Moravec, ki so ga hoteli najprej umetiti gospodje iz li-beralnega tabora, naj bi se sedaj trudil notar in drugi pa bi vestno rubili njegov zaslužek. Če si ne morejo drugače pomagati, po tej poti že ne bo šlo.

— **Matura na c. kr. državni realki v Idriji.** Zadnji dan zrelostnih izpitov je bil v sredo dne 16. t. m. K maturi se je priprlilo 22 dijakov. Uspeh je bil sledeči: Šotola, Starec in Uršič z odliko, 17 z dobrim uspehom, 2 sta repro-birana za eno leto, 1 je prostovoljno odstopil in napravil izpit v jeseni. Morda je bila to zadnja matura na tukajšnji realki.

— **Toča je 16. t. m. močno padala** v našem mestu. Napravila je precej škode. Tudi hudo-urniki so ta dan zopet orali po našem hribovju ter napravili občutno škodo po vrtovih in poteh.

Stajersko.

— **Združene delavske organizacije v Celju in Štoreh** prirede jutri ob treh popoldne veliko poletno veselico na vrtu g. Lokovškega v Što-rah. Iz prijaznosti sodelujeta delavsko pevsko društvo »Napreje« in godba celjskih železničar-jev. Spored veselice: Koncert na vrtu, kegljanje na dobitke; ples; raznovrstne zabave. Vstop-nina 30 vinarjev. Predprodaja vstopnic pri naših zaupnikih v Celju in Štoreh. Za dobro postrež-bo skrbijo gostilničar. Vse sodruge in prijatelje vabimo na veselico.

— **Učiteljico je hotel zastrupiti.** Iz Maribo-ra poročajo: Učiteljica Pavla Avgustinčič v Šmarjeti na Dravskem polju je dobila hud krč pri zajtrku in še pozneje pri pouku. Pokli-cali so zdravnika, ki je konstatiral zastrupljenje. Preiskava je dognala, da je devetletni čenec Ivan Goljič, ki prinaša učiteljski mleko, na-kapal v mleko volčji mleček. Maščevati se je hotel nad učiteljico, ker mora ponavljati razred. Učiteljica je bila v smrtni nevarnosti.

Goriško.

— **Nabrežina.** Splošna delavska zveza »Vzajemnost« vabi vse, ki se zanimajo za petje, da se zglase v nedeljo 20. t. m. ob 3. popoldne v prostorih strokovne organizacije kamnarjev pri g. Tancetu v Nabrežini. Usta-novili bodo pevski zbor »Vzajemnost« in vpi-sovali nove člane in članice. Sodrugi in so-družice, vaša dolžnost je, da se vsi, ki imate veselje do petja iz vse Nabrežine udeležite sestanka. Toraj agitirajte za množično udeležbo. Opozorjamo pa tudi vse one pevce in pevke, ki niso dobili vabila, da se udeležijo sestanka. — Pevski odsek »Vzajemnosti« v Nabrežini.

Trst.

— **Izlet na Triglav** priredi letos »Ljudski oder« dne 1. avgusta pod vodstvom izkušenega sodruga-turista za vse sodruge in sodružice, ki se bočejo osvežiti v čistem planinskem zraku, uživati lepoto naših gora, ki je nam mestnim ljudem tako tuja in nepoznana. Vsi oni, ki se hočejo vsaj za nekaj dni otresti mučnih skrbi in neprijetnosti vsakdanjega življenja, vsi tisti so vabljani in pozdravljeni! Izlet traja 4 dni. Od-hod je z državnega kolodvora v petek, 1. avgu-sta ob 9. popoldne. Potrošek k večjemu do de-set kron na dan z vožnjo vred. Podrobnosti glede programa, opreme in potrebščin, ki jih je vzeti s seboj, se izvede v »Ljudskem odru«.

— **»Organizacija jugoslovanske socialno de-mokratske mladine« v Trstu.** Tržaška mladina, ki se rekrutira po večini iz proletarskih družin, kaj rada zahaja po narodnih društvi, kjer se navadno uče črtiti in blatiti socialno demokra-tično stranko in njene voditelje. Ni čuda tedaj, da ni bilo do danes mogoče niti misliti na usta-novitev mladeniške organizacije v Trstu. Da se pride enkrat za vselej v okom tem razmeram, se je zdaj ustanovila za Trst in okolico mladeni-ška organizacija. Njen namen je vzgajati bo-določne socialiste in vojske socialno demo-kratske armade. Prirejala se bodo razno-vrstna predavanja, shodi in sestanki, gojila dra-matika, glasba in šport. Na sestanku, ki se je vršil 15. t. m. se je sklenilo, ustanoviti tambu-raški zbor, združen z godbo na lok (gosi). Po-zivljamo tedaj sodruge starše, da vpišejo svoje hčerke in sinove v mladinsko organizacijo, kjer bodo imeli priliko, da se vzgajajo brezplačno v glasbi. Prijave sprejema odbor vsak četrtek od pol devetih zvečer v gostilni »Internationale«, via Boccaccio, kjer ima svoj provizorični sedež. Vpisnina znaša 40 vin, in članarina mesečno 30 vin.

Druga vojna na Balkanu.

Rumuni so ustavili prodiranje. Turčiji so zagrozili z mor-nariško demonstracijo, če prekorači mejo. Grške teritori-alne zahteve so nezaslišane. V Peterburgu govore o av-strijsko-ruskem zbližanju.

DUNAJSKJE INFORMACIJE.

Dunaj, 19. Tekom včerajšnjega dne je bilo nenavadno mnogo vesti, ki pa obsegajo toliko nasprotij, da je z njimi položaj komaj kaj po-jasnjen. Potrjeno je, da je kralj Ferdinand br-zojavil rumunskemu kralju Karolu. O vsebini te brzojavke pravijo, da izraša prošnjo, naj bi rumunska armada ustavila nadaljnje prodiranje po bolgarskih tleh. Popoldne je prišlo poročilo,

da je kralj Karol že odgovoril na Ferdinandovo brzojavko in označil znano stališče Rumunije: Da zahteva precizno izjavo, s katero se Bolgar-ska odreka ozemlju med Tuturkajo in Balš-ko, in naznanilo pogojev, ki jih hoče Bolgar-ska izpolniti Srbiji in Grški, da se sklene preli-minarni mir, pri čemer hoče biti Rumunija ude-ležena. Z druge strani je prišlo poročilo, da je dosežen popoln sporazum med Bolgarsko in

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba.
Najnižje cene.

Rumunijo, vsled česar se čete, ki so prekoračile črto Tuturkaja-Balčik, umikajo zanj. Na kakšen način je sporazum dosežen, se ne poroča.

Z BOJIŠČA.

Boji zadnjih štirih dni.

Belgrad, 18. Uradno poročajo, da je prišlo v okolici Kjustendila do bojev med Srbi in Bolgari. Pri Krivi Polanki so Srbi porazili bolgarske čete. Severno od Kjustendila so osvojili Bosilov grad. Srbi so zasledovali Bolgare in so vzeli na eni strani Juti Kamik, na drugi pa Dukat. Bolgari so pozneje poizkusili protinapad preko Dečani in Kladenca, pa so bili z velikimi izgubami odbiti.

Bitka z Rumuni?

Pariz, 19. »Liberte«, ki pa s svojimi poročili ni nič kaj zanesljiva, trdi, da se je zapadna rumunska kolona spopadla blizu Lompelanke s prvo bolgarsko armado in da se je vnela huda bitka, o kateri še ni znano, kako se je izvršila. Srbska kolona, ki je pri Sv. Nikoli prekoračila bolgarsko mejo, pa grozi isti bolgarski armadi.

Se ena bitka.

Belgrad, 19. Dve bolgarski armadi sta hoteli prodreti pri Pirotu in proti Nišu na srbska tla. Obe sta bili poraženi.

KAJ STA SKUHALA PAŠIČ IN VENIZELOS?

Belgrad, 18. O sestanku Pašiča in Venizelosa in Vukotiča v Skoplju je bil izdan komični, ki obširno opisuje vse akte uljudnosti, obiske in obede, in ponavlja, da sta se Pašič in Venizelos popolnoma sporazumela, molči pa o najvažnejšem predmetu sporazuma. Da zahtevata Srbija in Grška direktno pogajanje z Bolgarsko brez posredovanja Rusije ali drugih sil, je bilo že prej poročano. Vladna izjava pa ne pove, kakšne teritorialne zahteve stavljata Srbija in Grška.

Novo meje.

Belgrad, 19. V informiranih krogih pravijo, da ima biti nova meja napram Bolgarski za Srbijo Struma-Dejran-Djevdjelije, za Grško pa do Orfane.

Atene, 18. O sestanku Venizelosa s Pašičem ni nobenega poročila. Kar se tiče meje, ki jo zahteva Grška sporazumno s Srbijo, se ima pričeti pri Makriju deset kilometrov od Dedeagača, pa teči preko Gumoldžina in Nevrokopa do Rodopskega Gorovja in dalje ob stari bolgarski meji do srbske meje. (Če je to res, tedaj je to tako brezprimerna nesramnost, da ni besede zanj. Tedaj so vse Pašičeve in Venizelove fraze o ravnotežju na Balkanu prosta lopovska laž; in tedaj je za nadaljevanje vojne Srbija in Grška še veliko bolj odgovorna kakor Bolgarska. Če slišijo v Sofiji take nezastisljane nesramne zahteve, tedaj se ni čuditi, ako jim je nazadnje vseeno, kaj da se sploh še zgodi.)

SRBI IN GRKI.

Solun, 18. Med Srbi in Grki je prišlo do resnega konflikta. (Saj je bilo pričakovati tako. Pašič modra glavica!) Ko so bolgarski komitadži udarili v Djevdjelije in pobili srbsko garnizijo so prišli Grki »na pomoč«. Takrat so zasedli mesto in takoj nastavili grške uradnike namesto srbskih. (Saj so napram Bolgarom prav tako ravnali. Tako so nastajali večni konflikti, ki so jih potem v licemerskih poročilih zakrivali Bolgari.) Putnik je pozval Grke, naj zapuste mesto. Grki pa so odgovorili, da se uredi to vprašanje po končani vojni. (Natančno po tistem receptu, kakor proti Bolgarom!) Grki pošiljajo dannadan vojaške vlake proti severu in zahtevajo tudi Bitolje. V Djevdjeliju so vsak dan konflikti med srbskim in grškim vojaštvom.

NOVA BOLGARSKA VLADA.

Sofija, 18. Kralj Ferdinand je poveril sestavo kabineta Radoslavovu, ki je sprejel mislijo. Radoslavov vzame v ministristvo člane raznih opozicijskih strank. Ministristvo za zunanje zadeve prevzame Cenadijev. Nova vlada smatra za svojo prvo nalogo, da doseže sporazum z Rumunijo.

ZAKAJ JE DANEV DEMISIONIRAL?

Ruska in avstrijska politika.

Dunaj, 19. Ko je Danev prevzel vladno, je storil korake, da bi Rusija s svojim posredovanjem preprečila prodiranje rumunske armade, ki je najbolj povečalo stisko Bolgarske. Danev je želel mir s Srbijo in Grško, ali z vso rumunsko armado za hrbtom se je čutil na milost in nemilost izročenega vsem zahtevam nasprotnikov. Ker Rusija ni posredovala ali pa kljub posredovanju ni dosegla uspeha v Bukarešti, je bolgarska vlada potipala na Dunaju, če bi bilo mogoče z avstrijskim posredovanjem vplivati na Rumunijo. Na Dunaju so pa Danevu očitali, da se je popolnoma poveril Rusiji in da ne morejo vsled tega ničesar storiti za Bolgarsko; namigavali so pa, da bi se Avstrija omežala, ako bi Bolgarska zapustila politiko brez-pogojne vdanosti napram Rusiji in izpolnila rumunske zahteve, ki jih zagovarja tudi Avstrija. Ko je Danev dobil te vesti, je demisioniral, da

omogoči kralju Ferdinandu poziv takih ljudi, ki bi uvedli Avstriji prijaznejšo politiko. Posledica je sestava Radoslavlievega kabineta. Če je dobil ta od Avstrije kakšna zagotovila ni znano. Izpremibi vlade se pa pripisuje Ferdinandov brzojav Karolu.

Prehodno ministristvo.

Peterburg, 18. V tukajšnjih krogih ne pripisujejo izpremibi bolgarske vlade prevelike važnosti in mislijo, da gre le za prehodni kabinet, ki bo vodil posle, dokler se ne sklene mir. Nikakor ne verjamejo, da bi imelo novo ministristvo toliko zaslonbe pri strankah, da bi moglo vladati, kadar se vrnejo normalne razmere.

RAZPUST SOBRANJA.

Dunaj, 19. Tukaj mislijo, da bo Radoslavov razpustil sobranje in skušal z volitvami dobiti večino.

GRŠKE ZAHTEVE NESPREJEMLJIVE.

Sofija, 18. Grške zahteve povzročajo tukaj v vseh krogih silno razburjenost. Povsod naglašajo, da je mir za tako ceno nemogoč, četudi želi Bolgarska miru.

TURČIJA.

Grožnja velesil.

Pariz, 18. »Matin« javlja: »Velesile so naznanile vladi, da ne bodo trpele, da bi se porušile določbe londonskega miru in pozivajo Porto, naj ustavi vsako prodiranje turških čet preko črte Enos-Midija. Ako se turška armada ne ustavi ob tej meji, pošljejo velesile svoje bojne ladje pred Carigrad.

ASTRIJA IN RUSIJA.

Berlin, 19. »Vossische Ztg.« poroča iz Peterburga, da se pripravljajo zblizanje Avstrije in Rusije.

Berlin, 19. »Berl. Tageblatt« javlja iz Peterburga, da sta Rusija in Avstrija složni v tem, da se morajo omejiti prekomerne zahteve Srbije in Grške. Nasprotja med Avstrijo in Rusijo se polagajo. (Konec bo ta, da so šli Balkanci medveda streljat, pa so drug drugega pobili, medveda bodo pa odpeljali — prijatelji.)

Zadnje vesti.

GROF BERCHTOLD SE JE NAVELIČAL.

Dunaj, 19. V dobro poučenih krogih zagotavljajo, da je grof Berchtold tako utrujen od svojega posla, da hoče odstopiti. Berchtold je na išelski avdienci že poročal cesarju o tem. Ker je pa vprašanje naslednika zelo težavno, bo najbrže ostal Berchtold še nekaj mesecev na svojem mestu. Vsekakor pa pojde v jeseni, ker noče več ostati zunanji minister. (Glej naš dopis z Dunaja »Berchtold in Conrade«).

REDLOVA AFERA.

Dunaj, 18. Iz Sarajeva poročajo, da je na jugu in jugovzhodu monarhije veliko število oseb osumljenih, da so zapletene v Redlovo afero. V Bosni in Hercegovini so doslej aretirali okrog 300 ljudi.

PEJACEVIĆ HRVAŠKI MINISTER.

Budimpešta, 19. Grof Pejačević, ki bo imenovan za hrvaškega ministra, je izjavil nekemu časnikarju, da je v njegovem programu tudi ustavitev konstitucionalnih razmer na Hrvaškem in utrditi hoče dobre odnose med Hrvaško in Ogrsko. O imenovanju dr. Tomašića za hrvaškega bana ali kraljevskega komisarja ni govoril z grofom Tiszo.

Budimpešta, 19. Grof Pejačević je včeraj izjavil, da je pripravljen prevzeti hrvaško ministristvo.

STAVKA LADJEDELNIŠKIH DELAVCEV.

Kiel, 18. Na podlagi sklepa niso prišli večeraj na delo delavci ladjedelnic Germania in Howald. Stavka se še ni razširila na cesarsko ladjedelnico.

VLADA IN SOCIALISTI V HOLANDIJI.

Amsterdam, 18. Vodstvo socialistične stranke je sklicalo izreden strankin zbor, ki ima rešiti vprašanje o sestavi nove vlade. Ker so pri zadnjih volitvah klerikalci podlegli, je prejšnja vlada demisionirala. Nova večina je sestavljena iz liberalcev in socialistov. Svobodomislec dr. Bos je bil od kraljeve pozvan, da sestavi novo vlado; ta pa je izjavil, da prevzame vladno le tedaj, če vstopijo vanjo tudi trije socialisti. Strankino vodstvo je sklenilo, da predloži vprašanje strankinemu zboru na rešitev.

OGENJ V RUDNIKU.

23 delavcev ponesrečilo.

Castel Termini, 18. V žveplenem rudniku San Giovanni (na Siciliji) je izbruhnil ogenj. Ker je iz jame en sam izvoz, se niso mogli rešiti vsi delavci. 23 jih je ostalo v jami, in boje se, da so prišli ob življenje. Rešitev je zaradi razvijanja plinov nemogoča.

ZAPLETJAJI NA KITAJSKEM.

Peking, 18. Upornike je odbila 5. divizija pri Hangčvangu. Severne čete korakajo od Šan-

gaja proti Pukovu, kjer bo najbrže odločilna bitka z uporniki iz Nankinja.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tisk »Tiskateljska tiskarna« v Ljubljani.

Samo K 4.85 ura, verižica, kresalo s 6 kamni.

Krasna srebrna - fantazijska Remontoar ura za gospode, dobri, ploščnati, bogato gravirani okrov s prav dobrim anker kolesjem, natančno idoč s triletno pisano garancijo in elegantno ameriško zlato double kavalirsko verižico za gospode ter, modernim nikl-žepnim kresalom s 6 rezervnimi kamni za eno leto dovolj. Vse proti povzetju za samo K 4.85. Ako se naroči 6 garnitur, doda se ena garnitura brezplačno.

Tvrda ur Schaechter Leopold, DUNAJ 121 XVI/2, Lerchenfeldergürtel No. 5.
Zamena ali denar nazaj.

Velik koncert

bo jutri v nedeljo 20. julija na prostornem vrtu pri Travnu na Glincah-Vič. Začetek ob 4. popoldne.

Ob neugodnem vremenu bo koncert v prostornem salonu.

K obilni udeležbi najljubše vabi

Vstopnina prosta. J. Traven.

Podjetništvo rudokopa išče 3 dobre rudarje

(Hauerje)

za akordno delo proti plačilu od K 20— naprej za 1 m mehke formacije. Les in orodje je na razpolago. Ponudbe pod »Boljši zaslužek« na upravo tega lista.

Velika zaloga vina

v Sovodnjah št. 46.

Podpisani naznanjam slavnemu, da imam veliko zalogo izvrstnega belega in črnega vina po zmerni ceni. Oddajam ga od 56 litrov naprej in ga pošiljam tudi po železnici. Vzorci na zahtevo zastoj.

Za obilna naročila se priporočam

Jožef Pelicon

trgovec z vinom.

V poslovalnici c. kr. avstr. razredne loterije

v Ljubljani, Kongresni trg šte. 8

trgovina s papirjem, knjigami, umetninami in muzikalijami

Karel Till

se sprejemajo predznambe na srečke

od 1. avgusta naprej se pa tudi

prodajajo srečke za prvo žrebanje.

Moderni klobuki za gospode

trdi in mehki, najnovejših oblik in barv, slamniki, čepice, vse v nedvomljivo največji izbiri in najboljši kakovosti iz prvih svetovnih tvornic po zelo skromnih stalnih cenah z 10% popustom v

Modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

V Ljubljani se izdelujejo

Žagarjeve kape

najceneje. Stari trg šte. 32. — Strokovne družba imajo znaten popust.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivoga, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80K, belega 4 K; belega puha- stega 5-10 K; velofinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; puha sivoga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernice 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm ši, polnjena z novim sivim, prav stano- vitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K zglavnice 8 K, 8-50 K, 4 K. Pernice, 900 cm dolga, 140 cm ši, 18 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnice, 90 cm dolga, 70 cm ši, 4-50 K 5-90 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtnatega gradla, 180 cm dolga, 116 cm ši, 12-80 K, 14-80 K. Razpošila se po po- vzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se po franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice šte. 758, Češko.

„Zdravnik želočca“

je edina posebnost želočnega likerja iz zdravih rastlin, kateri izberno vpliva proti slabosti v želoču ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

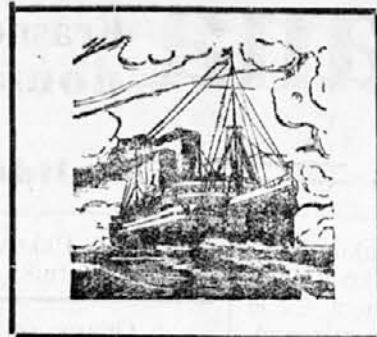
Cementne cevi
v vseh merah,
barvaste plošče
ltd.

Kranjska bentoska tvornica Tribuč & Ko.
Ljubljana.

Telefon št. 296. Pisarna, delavnica in skladišče na Tržaški cesti. Telefon št. 296.

Stopnjice, bal-
konl, spomeniki,
stavbni okraski
ltd.

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi
AVSTRO-AMERIKANA
Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro
najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo,
brezličnim brzoparnikom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, kopeli itd.

Odhod parnikov:
v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Trst-New-York, vsako soboto.
Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.
Trst-Kanada, vsak mesec.
Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Stajersko in Koroško:
SIMON KMETETZ, Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 26.

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom
obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov
Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.
Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter
od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni rok! so pri društvu najprimernejši in varnost vlog
najboljša, kajti za varnost garantira prenočenska in blagovna vrednost. Vsak član najlažje zaupa
svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Družinski kruh

iz pekarnice

„Konsumnega društva
za Ljubljano in okolico“

je najboljši in najcenejši.
Hlebi po 1.75 kg veljajo
samo 56 vin.

Dobi se v vseh prodajalnah
„Konsumnega društva za Ljub-
ljano in okolico“. — Člani,
segajte po njem!

Pröduktivna zadruga ljub- ljanskih mizarjev v Ljubljani

r. z. z o. z.

se priporoča cenjenemu ob-
činstvu pri nabavi vsakovrst-
nega pohištva, ki ga izdeluje
v lastni, najmoderneje oprav-
ljeni tovarni na Glincah pri
Ljubljani.

Priporoča se tudi za vsa druga
v mizarstvo stroko spadajoča
dela.

Delo je vedno solidno,
točno in prav poceni.

Proračune se na zahtevo do-
pošlje brezplačno v najkraj-
šem času.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

registrovana zadruga z omejeno zavezo

naznanja svojim članom, da glasom skupne seje nadzorstva in na-
čelstva z dne 17. januarja 1913 obrestuje odslej

hranilne vloge članov po **5¹/₂ 0** od dne vloge
do dne dviga.

Dosedanje stanje hranilnih vlog 51.000 K. Dosedanje stanje deležev 32.000 K.
Rezervni zaklad 8000 K. Denarni promet leta 1912.: 1,487.639 K 18 vin.

Pisarna društva v Špodnji Siški, Kolodvorska cesta.

Prodajalne: v Ljubljani: Sodna ulica, Bohoričeva ulica, Krakovski
nasip; v Siški: Kolodvorska cesta, Celovška cesta; na Viču, v Trziču,
na Jesenicah, na Savi in na Koroški Beli.

Pekarna v Spod. Siški, Celovška cesta.

Nadzorstvo.

Načelstvo.